

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 304

van **EMMILY TALPE**

datum: 10 februari 2016

aan **PHILIPPE MUYTERS**

VLAAMS MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE EN SPORT

Zuid-West-Vlaanderen en Leuven - Tewerkstelling

Geschikte werknemers vinden, is nergens zo moeilijk als in Zuid-West-Vlaanderen en in de streek rond Leuven. Voor elke vacature zijn daar respectievelijk 3,1 en 3,6 werkzoekenden. In heel Vlaanderen zijn dat er iets meer dan 5, in Oost-Limburg zelfs 16. Het gevolg van die statistieken is dat veel West-Vlaamse en Leuvense bedrijven hun vacatures niet ingevuld krijgen. Het aantal werkzoekenden per vacature was in 2015 lager dan in de twee voorgaande jaren.

Het goede nieuws is dat sommige bedrijven hun focus om te rekruteren verbreden. Zo is Plopsaland De Panne bereid om voor 160 seizoenmedewerkers en 1600 jobstudenten ook te gaan zoeken bij vluchtelingen. Plopsaland heeft traditioneel problemen met het vinden van voldoende personeel en heeft inmiddels een heel gamma van maatregelen genomen: het bedrijf organiseert met de VDAB jobdagen, werkt samen met interimkantoren en is een eigen pool van tijdelijke werknemers aan het creëren. Het biedt personeel ook extra's zoals gratis toegang tot alle pretparken van het bedrijf, en een extra premie vanaf 25 gewerkte dagen. Nu hoopt het bedrijf ook een twintigtal vluchtelingen aan de slag te kunnen helpen.

De krapte op de arbeidsmarkt blijft opmerkelijk aangezien Vlaanderen meer dan 230.000 werklozen telt - 7,8 procent van de beroepsbevolking - terwijl bedrijven in sommige regio's maar moeilijk geschikte medewerkers vinden. Die arbeidsmarktparadox heeft uiteraard te maken met een mismatch tussen vraag en aanbod. De werkzoekenden die op zoek zijn naar een job, hebben niet altijd de kennis en de ervaring die de bedrijven verwachten. Maar er is ook een fundamentele onevenwicht. Een te groot deel van de arbeidsbevolking in Vlaanderen is laaggeschoold. En er is geen grote vraag naar laaggeschoolde arbeidskrachten. Zowat de helft van de werklozen in Vlaanderen zit in die categorie. Daarnaast kiezen nog te veel jongeren voor een studierichting die weinig mogelijkheden biedt op de arbeidsmarkt.

Ander belangrijk probleem is de geringe geografische mobiliteit van werknemers. In het Kortrijkse is er een krapte op de arbeidsmarkt, maar blijkbaar vindt men daar nog sneller Noord-Fransen bereid om vacatures in te vullen, dan mensen uit de kustregio of het naburige Henegouwen, die nochtans een recordwerkloosheid kent. Vreemd genoeg speelt ook het feit dat sommige mensen wél geografisch mobiel zijn een invloed in Zuid-West-Vlaanderen. Omdat hoogopgeleide jongeren liever niet blijven hangen in (of na hun studies terugkeren naar) hun afgelegen regio van herkomst, wordt Zuid-West-Vlaanderen geconfronteerd met een vorm van braindrain.

Idem dito in Leuven: het naburige Oost-Limburg telt veel werklozen, maar de drempel naar een job in de Vlaams-Brabantse hoofdstad lijkt voor velen te hoog. En dat terwijl in Oost-Limburg met ruim 16 werkzoekenden per vacature nog altijd een crisissfeer hangt, mede ten gevolge van de sluiting van Ford Genk en de gevolgen voor de toeleveranciers.

1. a) Waarom slaagt de VDAB er niet in om het aantal knelpuntvacatures te verminderen, ondanks het feit dat de werkloosheidsreglementering bepaalt dat een werkloze hoort in te gaan op elke job die hem of haar wordt aangeboden binnen een straal van 60 kilometer of waarvoor hij of zij heen en terug maximaal vier uur moeten pendelen?
- b) Welke concrete toepassingsproblemen zijn er met deze maatregel en wat voorkomt dat deze maatregel op een correcte manier wordt toegepast?
2. De VDAB en Forem, de Waalse tegenhanger, hebben een samenwerkingsakkoord rond de uitwisseling van vacatures en de toeleiding van Waalse werkzoekenden naar vacatures in (West-)Vlaanderen.
 - a) Hoeveel vacatures werden in 2015 aangeboden door de VDAB? Graag een opsplitsing per provincie.
 - b) Hoeveel werkzoekenden werden door Forem doorgestuurd naar deze vacatures? Graag een opsplitsing per provincie.
 - c) Hoeveel Waalse werkzoekenden hebben in 2015 een Vlaamse vacature ingevuld? Graag een opsplitsing per provincie.
3. a) Zal het beleid van de VDAB inzake de toeleiding van werkzoekenden naar knelpuntopleidingen worden bijgestuurd? Zal meer bepaald beter over worden gewaakt dat werkzoekenden die dergelijke knelpuntopleidingen volgen ook effectief doorstromen naar het daarmee corresponderende beroep?
- b) Hoeveel werkzoekenden volgden in 2015 een knelpuntopleiding?
- c) Hoeveel van deze werkzoekenden stroomden door naar een job?
- d) Hoeveel van deze werkzoekenden stroomden door naar een job die rechtstreeks in het verlengde lag van de door hen gevolgde knelpuntopleiding?
4. Werd reeds onderzocht in welke mate Zuid-West-Vlaanderen wordt geconfronteerd met een braindrain en wat daarvan de gevolgen voor de arbeidsmarkt zijn?

Zo ja, welke impact heeft dit gegeven?

Zo neen, zal de minister dit probleem laten onderzoeken?
5. a) Na de sluiting van Ford Genk werd voor Limburg het SALK (Strategisch Actieplan Limburg in het Kwadraat) opgesteld.

Welke inspanningen worden met de SALK-middelen gedaan om Limburgse werkzoekenden toe te leiden naar vacatures in de regio Leuven?
- b) Hoeveel werkzoekenden uit de regio Oost-Limburg gingen in 2015 aan de slag in de regio Leuven?
6. a) Welke inspanningen zullen door de VDAB en desgevallend de OCMW's worden ondernomen om vluchtelingen prioritair aan de slag te helpen in de regio's met een arbeidskrapte, meer bepaald Zuid-West-Vlaanderen en Leuven?
- b) Hoeveel vluchtelingen werden inmiddels door de VDAB bemiddeld naar een job?

- c) Hoeveel vluchtelingen hebben reeds een taalopleiding gevolgd of volgen die momenteel nog?
- d) Hoeveel vluchtelingen hebben reeds een knelpuntopleiding gevolgd of volgen die momenteel nog?
- e) Hoeveel vluchtelingen volgen momenteel een opleiding?
- f) Hoeveel vluchtelingen werden aan een job geholpen via een IBO (individuele beroepsopleiding)?

ANTWOORD

op vraag nr. 304 van 10 februari 2016

van **EMMILY TALPE**

1. a) Voor de invulling van knelpuntvacatures stellen we vast dat niet de afstand woon-werklocatie bepalend is maar eerder de vereisten van de vacatures zelf. Deze situeren zich vooral op het vlak van de gevraagde competenties (meestal van technische aard) en op het vlak van arbeidsomstandigheden. Voor sommige knelpuntberoepen zijn er gewoon overal te weinig kandidaten. Werkgevers zijn zelf geen vragende partij om werkzoekenden te verplichten om in te gaan op een vacature als ze niet gemotiveerd zijn. Als de verplaatsing te belastend is, dan zoekt de werkzoekende toch snel een andere job en is de investering van de werkgever verloren. Creatieve oplossingen zijn dan aangewezen om de vacature toch in te vullen met mensen uit de nabije omgeving.

b) Bij selecties van kandidaten voor een vacature houdt de VDAB-bemiddelaar rekening met het criterium 'binnen een straal van 60 km'. De geselecteerde kandidaten die voldoen aan de gestelde vereisten in de vacature en aan dit 'afstands-criterium' beantwoorden, worden via een sollicitatie-opdracht doorverwezen naar de werkgever.
Indien een werkzoekende zelf in de databank op zoek gaat naar een job kan hij bij de zoekcriteria een gewenste straal ingeven (0-10-20-40-60 km).
Als de werkgever een werkweigering signaleert tav VDAB, dan wordt dat onderzocht. De reglementaire bepalen m.b.t. "passende dienstbetrekking" zijn het toetsingskader. Indien die niet nageleefd worden, kan een sanctie uitgesproken worden.
2. a) 2015 zijn er 75.817 vacatures door VDAB doorgestuurd aan Le Forem.
Een opsplitsing per provincie is niet beschikbaar.

b) Le Forem heeft 13.215 werkzoekenden doorgestuurd naar de Vlaamse vacatures.
Een opsplitsing per provincie is niet beschikbaar.

c) Op basis van Dimona gegevens zien we dat 15.008 Waalse werkzoekenden een Vlaamse vacature hebben ingevuld. We kunnen niet opsplitsen per provincie.
3. a+d) Om te weten te komen in welke mate ex-cursisten doorstromen naar een functie die in het verlengde ligt van de gevolgde opleiding, werd er in de loop van 2010 tot 2012 een bevraging georganiseerd bij zowel ex-cursisten als bij de werkgevers van ex-cursisten.

Uit de cursistenbevraging bleek dat 78% 3 maanden na het einde van een geslaagde beroepsspecifieke uitstroomopleiding werkte in het aangeleerde beroep of nog op zoek was naar werk in de richting van het aangeleerde beroep.

87% van de bevroagde werkgevers gaven aan dat de opleiding minstens een meerwaarde betekende in het huidige beroep van de ex-cursist.

De ex-cursisten die niet in het aangeleerde beroep werkten of geen werk meer zochten in het aangeleerde beroep, gaven regelmatig aan dat ze over te weinig

ervaring beschikten om te kunnen ingaan op vacatures. Anderen gaven aan dat ze over te weinig vakkennis beschikten of dat de arbeidsomstandigheden in het aangeleerde beroep niet goed zijn.

Verschillende gaven ook aan dat ze zijn ingegaan op een interessant aanbod in een andere functie (terug aan de slag bij de vorige werkgever, werk vlakbij de woonplaats...).

Onder meer ook op basis van deze bevraging, werden er vanaf 2012 acties ondernomen om het aanbod aan opleidingen beter af te stemmen op de vraag van de arbeidsmarkt en om extra in te zetten op werkplekleren en nazorg.

Het aanbod van polyvalente bediendenopleidingen werd volledig afgebouwd en omgebouwd tot een aanbod van meer gespecialiseerde bediendenopleidingen. Het aanbod van sommige andere opleidingen was te groot in vergelijking met de huidige vraag en werd dus beperkt. Voorbeelden daarvan zijn de opleidingen metselen of schilderen. Het groot aantal buitenlandse gedetacheerden heeft de grote krapte bij deze laatste beroepen fel verminderd. Het aanbod aan opleidingen voor de meer hardnekkige knelpuntberoepen wordt uitgebreid. Regelmatig gebeurt dit in samenwerking met partners. Er wordt bijvoorbeeld ingezet op OKOT-trajecten (Onderwijs Kwalificerende Opleidingstrajecten) als middel om werkzoekenden zowel een beroepskwalificatie als een onderwijsdiploma te bezorgen.

Dit resulteerde in een toename van de uitstroom 6 maanden na een beroepsopleiding van 64% in 2012 naar 69% in 2015.

b-c)

provincie _organisatie	Aantal afgesloten clusters	Uitsitro om naar werk na 3 mndn	Uitsitro om naar werk na 3 mndn (%)
Antwerpen	4271	2461	57,62%
Limburg	2442	1338	54,79%
Oost-Vlaanderen	3469	2053	59,18%
RDB	1169	493	42,17%
Vlaams-Brabant	1739	1065	61,24%
West-Vlaanderen	2803	1729	61,68%
Eind tot al	15.893	9.139	57,50%

15.893 werkzoekenden beëindigden een opleidingstraject tussen oktober 2014 en september 2015. 3 maanden na de opleiding was 57,5% uitgestroomd naar werk.

- In 2005 heeft het WES (West-Vlaams onderzoeks- en adviesbureau) een studie gepubliceerd in opdracht van het provinciebestuur West-Vlaanderen over de migratie van West-Vlaamse jongeren. De studie stelt o.a. dat de emigratie van jonge afgestudeerde West-Vlamingen het ontstaan of blijven bestaan van bepaalde structurele knelpuntberoepen in West-Vlaanderen veroorzaakt of versterkt. De studie geeft volledigheidshalve ook mee dat het gevoerde onderzoek niet toelaat te achterhalen of en in welke mate deze braindrain (kwalitatief of kwantitatief) gecompenseerd wordt door de instroom van jongeren uit andere delen van Vlaanderen of uit het buitenland. Naast andere studies is er een meer recente studie van RESOC Westhoek (2015) op basis van migratiecijfers. Deze besluit dat de braindrain in de Westhoek nog niet gekenterd is naast het feit van een gedeeltelijke compensatie door de instroom van oudere leeftijdscategorieën, voornamelijk door 50+ jarigen wat in eerste instantie de vergrijzing van de Westhoek versterkt.

5. a) Na de sluiting van Ford Genk werd voor Limburg het SALK (Strategisch Actieplan Limburg in het kwadraat) opgesteld.

In het kader van het SALK-actieplan 'acties korte termijn' loopt een specifiek programma voor de ex-werknemers van Ford Genk en Toeleveranciers.

Dit programma wordt gerealiseerd met steun van het Europees Globalisatiefonds (EGF) en subsidie van de Vlaamse Overheid VDAB; en betreft een actieprogramma gerealiseerd door verschillende partners mn. Stad Genk, Limob, Limtec, FTML en VDAB.

De inspanningen in jobcoaching, competentieversterking en bemiddeling die VDAB en partners doen om Limburgse werkzoekenden aan de slag te krijgen zijn bedoeld voor vacatures en tewerkstelling in de ruimere regio.

Bij een specifieke vraag van een bedrijf in de provinciale regio worden d.m.v. collectieve bemiddelingsacties/jobinfosessies gemeenschappelijke acties opgezet. Alle werkzoekenden kunnen via de VDAB website zelf vacatures – ook ruimer dan de provincie – raadplegen. De VDAB bemiddelaars wijzen de werkzoekenden tijdens de bemiddelingsgesprekken ook op vacatures over de provincie- en landsgrenzen.

De SALK-middelen 'acties korte termijn' worden voor VDAB (4 mio €) pas beschikbaar vanaf 2016 en zijn bestemd voor inzet op acties gedurende 2 jaar (periode 2016-2018).

- b) VDAB kan, geen cijfers beschikbaar stellen over het aantal werkzoekenden vanuit een bepaalde regio die tewerkgesteld werden in een andere regio.

Wel stellen we vast dat de werkloosheid in Limburg in 2015 steeg met +1% op jaarbasis en in regio Leuven met -2,2% daalde op jaarbasis. In West-Limburg bleef de werkloosheid in 2015 quasi status quo maar in Oost-Limburg was er in 2015 een stijging +2,1% op jaarbasis. Deze stijging in Oost-Limburg was vnl te wijten aan de stijging van de oudere werkzoekenden +50jaar (+15,9% op jaarbasis).

Ook de beperkte mobiliteitsmogelijkheden vanuit het oosten van de provincie (Maasland) naar de andere Vlaamse regio's is een factor die in het nadeel speelt van de werkzoekenden uit Oost-Limburg.

6. a) VDAB sluit aan bij de initiatieven van de lokale besturen en neemt bv in Leuven deel aan de werkgroep rond vluchtelingen en het stadsgesprek dat rond asiel wordt georganiseerd. Op dit ogenblik is er in West-Vlaanderen en Leuven nog geen doorstroom naar VDAB vanuit de opvangcentra, op enkele uitzonderingen na.

De vluchtelingen zullen zoals elke andere werkzoekende op een passende wijze bemiddeld en begeleid worden, zoveel mogelijk vanuit het principe: integration through work, afhankelijk van hun capaciteiten en de behoeftes van de arbeidsmarkt. Dit kon o.a. inhouden dat vluchtelingen de suggestie krijgen om zich in een regio met arbeidskrapte te vestigen.

VDAB rolt daarvoor een versterkt actieplan uit met extra inzet op inwerkingstrajecten, taalopleidingen, aangepaste trajecten met partners en werkgevers om asielzoekers zo snel mogelijk toe te leiden naar de arbeidsmarkt.

- b-f) Er is eind januari 2016 nog geen verhoogde instroom te merken. Integendeel, de aantallen liggen de voorbije maanden lager dan dezelfde periode vorig jaar omdat de instroom bij de onthaalbureaus in de laatste maanden van 2015 ook lager lag.

We kunnen wel aangeven welke dienstverlening de inburgeraars die bij VDAB terechtkwamen in 2015 kregen. Let wel, deze trajecten duren vrij lang. Pas na

loopbaanoriëntatie en basisopleiding NT2 komt men in de bemiddeling terecht, waarnaar men kan doorstromen naar opleiding.

In 2015 stroomden in Vlaanderen 4.395 inburgeraars in, waarvan:

- 3.093 in een bemiddelingstraject terechtkwamen
- 923 een loopbaanoriëntatie kregen
- 254 gestart zijn in een schakelopleiding
- 109 zijn gestart in een beroepsopleiding en 7 met een vooropleiding
- 35 zijn gestart in een IBO (al dan niet met extra taalondersteuning)

Van wie al minstens 6 maanden is ingestroomd, zien we dat 26% aan het werk is 6 maand na instroom.